

Slik sikrer du ektefellen ved død, og mer om beskatning av Fondskonto

Gjennom hele året deler juristene i Nordea Private Banking sine juridiske betraktninger og råd med deg som er kunde. For å gjøre det enkelt for deg, finner du alle artiklene på en samleside på nettsidene til Private Banking. [Klikk her for å se aktuelle jus-artikler >](#)

I denne utgaven vil du kunne lese om 2 forskjellige temaer:

1 – Sikre din ektefelle/samboer ved død.

2 – Oppdatering knyttet til beskatning av fond og Fondskonto

Seniorjurist Olav S. Platou og Advokat Gry Fremstad, Nordea Private Banking

Har du sikret din ektefelle/samboer ved død?

Mange gifte/samboere opplever at de ikke er tilstrekkelig sikret når ektefellen/samboeren dør. Hva kan du gjøre for å sikre dine nærmeste?

Artikkelen er skrevet av advokat Gry Fremstad, Nordea Private Banking

1. Arv etter loven

Hva tilfaller din ektefelle/samboer hvis du ikke gjør noe?

Gifte

Hvis du er gift og har livsarvinger (barn, barnebarn), vil din ektefelle normalt motta 25 % av dine midler.

Dersom du ikke har livsarvinger, vil din ektefelle normalt motta 50 % av dine midler.

NB: Dine foreldre (evt. dine foreldres livsarvinger) vil motta den andre halvdelen.

Det finnes imidlertid ulike løsninger dersom dette ikke passer for deg/dere. Dette krever imidlertid en aktiv handling i testaments form. [Du kan lese mer om krav til form og innhold her.](#)

Om retten for ektefeller til å sitte i uskiftet bo, se punktet «Gift – uskiftet bo» under

Samboere

Hvis du skulle falle fra og dere har, har hatt eller venter barn sammen, vil din samboer arve 4 G (per november 2016 kr 370 304).

Dersom dere ikke har barn sammen, har din samboer ikke krav på arv etter deg.

Det er likevel mulig å sikre din samboer bedre gjennom et testament. Du kan lese mer om dette her.

Om retten for samboere til å sitte i uskiftet bo, se punktet «Samboere – uskiftet bo» under.

Frist

Et dødsfall skal meldes til tingretten av ektefelle, slektninger eller andre som var tilstede. Ofte bistår begravellesbyrået med dette. En ektefelle/samboer har deretter 60 dager på å bestemme seg for om han/hun vil sitte i uskiftet bo. (Den samme fristen gjelder for øvrig i forhold til valget mellom privat eller offentlig skifte.)

2. Gifte - uskiftet bo

Rådighet

Et uskifte innebærer at din ektefelle slipper å dele arven umiddelbart med dine arvinger, og at han/hun fremdeles kan råde som en eier over hele boet. Likevel er det visse begrensninger:

Din ektefelle kan ikke gi bort fast eiendom eller gi bort/selge billig eiendeler som står i «misforhold til boet». Grensen går ved ca. 20 % av den totale verdien av boet.

Det kan bare gis fullt eller delvis arveoppgjør til en eller flere arvinger - forutsatt at arvingene får forholdsmessig like mye eller hvis arvingene samtykker til at ikke alle får oppgjør.

Din ektefelle har normalt krav på å få sitte i uskiftet bo med alle eiendeler som er i deres felleseie. For særeiemidler krever loven at dette må være fastsatt i ektepakt eller at arvingene samtykker.

Der er også mulig å begrense ektefellens rett til å sitte i uskifte. Dette må i så fall gjøres gjennom testament og forutsetter at du opplyser din ektefelle om begrensningen. (Opplysningsplikten gjelder med mindre det ville være umulig eller urimelig vanskelig å varsle ham/henne.)

Særkullsbarn

Din ektefelle har som hovedregel ikke rett til å sitte i uskiftet bo hvis du har særkullsbarn (barn fra tidligere forhold). Disse barna kan kreve at boet gjøres opp med en gang. Dersom du både har særkullsbarn og fellesbarn, kan det likevel foretas et delvis skifte ved at kun særkullsbarn får utbetalt sin arv.

Særkullsbarn vil imidlertid kunne samtykke til uskifte av bl.a. økonomiske årsaker: Dersom din ektefelle sitter i uskiftet bo i hele sin levetid, mister han/hun arveretten etter deg. I tillegg vil retten til å holde skjevdelingsmidler utenfor boet opphøre når din ektefelle overtar boet i uskifte.

Forsikringssummer som forfaller ved dødsfallet vil også tilfalle boet. Dette vil kunne komme særkullsbarna til gode.

Hvis dette ikke er motivasjon nok, kan du i et testament bestemme at dine særkullsbarn skal arve verdier for maksimalt 1 million kroner hver fra deg hvis de ikke samtykker i uskifte og at overskytende verdier skal tilfalle din ektefelle.

For å få avklart gjenlevendes stilling så tidlig som mulig, ber mange sine særkullsbarn om et forhåndssamtykke. Med støtte i juridisk teori, er det av hensyn til gjenlevende ektefelle åpnet for at særkullsbarn kan gi sitt samtykke til uskifte mens begge ektefeller er i live. Dersom særkullsbarnet ikke vil skrive under på et slikt forhåndssamtykke, er muligheten tilstede for å redusere barnas arv ved å bestemme at ditt særeie skal bli felleseie ved død (må gjøres i ektepakt) og ved å redusere barnas arverett til maksimalt 1 million.

Husk at forholdene mellom gjenlevende ektefelle og særkullsbarna vil kunne endre seg fra tidspunktet et forhåndssamtykke blir gitt. Hvis forholdene tilspisser seg, vil særkullsbarna kunne angre på sitt samtykke og ønske å tilbakekalle det. Som et utgangspunkt er imidlertid et slikt forhåndssamtykke juridisk bindende og kan ikke trekkes tilbake. Det er derfor lurt å inngå en klar avtale - som ikke minst presiserer hva særkullsbarna og gjenlevende ektefelle binder seg til. Avtalen bør også undertegnes av vitner.

Ulemper for ektefelle ved uskifte

Dersom din ektefelle skal sitte i uskiftet bo, kan han/hun ikke kreve skjevdeling (m.a.o. midler vedkommende hadde før ekteskapet eller har mottatt i arv eller gave fra andre enn deg). I tillegg vil utbetalinger av dine livspoliser og alt ektefellen erverver gjennom uskiftet (også hans/hennes fremtidige inntekter) gå inn i uskifteboet og skal deles.

I bo av beskjedne størrelse, kan det derfor være økonomisk gunstig for en gjenlevende ektefelle å skifte p.g.a. regler om ektefelles minste arv (minimum 4G eller 6G).

Dersom din ektefelle velger å sitte i uskiftet bo, tar han/hun også over din gjeld.

Opphør av uskiftet bo

Retten til å sitte i uskiftet bo faller bort hvis din ektefelle:

- gifter seg på nytt
- inngår samboerskap og
 - samboerskapet varer i mer enn to år, eller
 - samboerne har, har hatt eller venter barn sammen

Tilgodese ektefelle ytterligere

Du vil kunne benytte testament til å tilgodese din ektefelle ytterligere; se punkt om «Arv» over.

Informasjon

Du kan lese mer om uskifte og hva du og din ektefelle bør velge [her](#).

3. Samboere - uskiftet bo

Rådighet

En samboers rett til å sitte i uskiftet bo er svært begrenset:

Et uskifte krever at du er samboer på dødsfallstidspunktet og at dere har, har hatt eller venter barn sammen.

En samboer (med forutsetningene over) kan kun kreve å sitte i uskiftet bo med følgende eiendeler:

- Felles bolig med innbo
- Fritidseiendom – som har tjent til felles bruk
- Bil – som har tjent til felles bruk

For eiendeler utover disse, kreves det:

- samtykke fra arvingene eller
- testament

Begrenset rett til uskifte

Din samboer kan likevel ikke sitte i uskiftet bo dersom en av dere allerede sitter i uskiftet bo etter en tidligere ektefelle/samboer.

Du kan også begrense din samboers adgang til å sitte i uskifte. Dette må i så fall gjøres gjennom testament og forutsetter at du opplyser ham/henne om begrensningen. (Opplysningsplikten gjelder med mindre det ville være umulig eller urimelig vanskelig å varsle ham/henne.)

Særkullsbarn

Dersom du også har særkullsbarn (barn fra tidligere forhold), kan samboeren din ikke sitte i uskiftet bo uten at særkullsbarna samtykker. (Se punktet «Gift- uskiftet bo – særkullsbarn» som omtaler ulike problemstillinger knyttet til særkullsbarn.)

Ulemper for samboer ved uskifte

Dersom din samboer skal sitte i uskiftet bo, vil alt han/hun senere erverver og som knytter seg til de formuesgoder som uskifteboet omfatter (f.eks. vedlikehold/påkostning av felles bolig, nytt innbo, mv.), gå inn i uskifteboet.

Dersom din samboer velger å sitte i uskiftet bo, tar han/hun også over din gjeld.

NB: En samboer kan likevel kreve sin rett til arv dersom han/hun for en periode velger å sitte i uskiftet bo.

Opphør

Retten til å sitte i uskiftet bo faller bort hvis din samboer:

- gifter seg
- inngår nytt samboerskap og
 - samboerskapet varer i mer enn to år, eller de
 - har, har hatt eller venter barn sammen

Tilgodese samboer ytterligere

Du vil kunne benytte testament til å tilgodese din samboer ytterligere; se punkt om «Arv» over.

Informasjon

Du kan lese mer om uskifte og hva du og din samboer kan og [bør velge her](#).

4. Skifte

Hvis din ektefelle/samboer ikke skal sitte i uskiftet bo, skal formuen deles. Dette kaller vi et «skifte». Ved et skifte skal det tas stilling til hvilke eiendeler de etterlatte har krav på og hvordan de skal fordeles.

Et formuesforhold mellom ektefeller kan omfatte felleseie, særeie eller en kombinasjon av disse, samt evt. sameiemidler. Formuesordningen dere har valgt vil kunne få stor betydning. Du kan lese mer om felleseie og særeie og betydningen av dette [her](#) og [her](#).

Privat eller offentlig skifte?

I et privat skifte tar arvingene på seg fullt ansvar for din gjeld og utfører arbeidet med skiftet selv. Arvingene kan også engasjere en advokat til å bistå dem med skiftet.

Ved et offentlig skifte vil retten bistå med arveoppgjøret. Dette tar både lenger tid og er mer kostbart enn et privat skifte, og er grunnen til at de fleste velger å skifte privat.

Avsluttende kommentarer:

Dersom du tror det vil bli stor uenighet mellom arvingene, kan du redusere konfliktnivået ved å opprette et detaljert testament og oppnevne en bobestyrer til å bistå arvingene med skiftet.

Forslag til endring av skattereglene for Fondskonto

Oppdatert informasjon

Finansdepartementet har fremmet et høringsforslag om endringer i skattereglene for Fondskonto.

Etter gjeldende regler behandles aksjeinvesteringer i Fondskonto skattemessig etter reglene for kapitalforsikringer og ikke etter reglene som gjelder for andre aksjeinvesteringer. Departementet ønsker at det som reelt sett er aksjeinvesteringer, bør skattlegges på samme måte som andre aksjeinvesteringer. Det foreslås derfor at investeringer i aksjer/aksjefond gjennom kapitalforsikringer (Fondskonto) skal skattlegges på tilsvarende måte som investeringer i aksjefond, når forsikringselementet er lite, dvs. under 50% av beholdningen i Fondskontoen. P.t. er forsikringselementet av en Fondskonto i Nordea 1%.

Oppdateringen er skrevet av Seniorjurist Olav S. Platou og Advokat Gry Fremstad, Nordea Private Banking

Forslaget innebærer at investeringer i aksjer gjennom fondskonto vil bli skattlagt etter tilsvarende regler som for andre aksjeinvesteringer. Etter forslaget vil avkastningen på kontoen fordeles og beskattes basert på underliggende investeringer, beregnet per 1. januar i inntektsåret og gjenstand for den såkalte 80/20-regelen som innebærer at ved en aksjeandel mellom 20% og 80% skal avkastningen splittes i en rentedel og en aksjedel. Avkastning på aksjeinvesteringer forventes i 2018 å bli beskattet med ca. 30,7% mens avkastning på rentepapirer vil bli beskattet med 23% hvis Finansdepartementets forslag blir vedtatt. For øvrig videreføres fordelene ved Fondskonto og det vil fremdeles være fritak for løpende beskatning av avkastning eller gevinster av investeringer i rentefond eller aksjefond så lenge midlene beholdes i Fondskontoen.

Departementet tar sikte på at de nye reglene skal gjelde fra 1.1. 2018.

Det er viktig å presisere at det på nåværende tidspunkt kun er lagt frem et forslag til regelverk, som må vedtas på politisk nivå før det gjennomføres.

[Flere interessante jus-artikler finner du her >](#)

Med vennlig hilsen,

Gry Fremstad
Advokat
Nordea Private Banking

Olav S. Platou
Seniorjurist
Nordea Private Banking

Denne informasjonen er utarbeidet av Nordea Private Banking og er ment som generell informasjon til personlig bruk for de kundene som mottar den fra Nordea. Informasjonen må ikke sees som noen konkret anbefaling om bestemte disposisjoner, transaksjoner eller råd om konkrete investeringer. Egnetheten eller hensiktsmessigheten av en bestemt disposisjon, transaksjon eller investering vil avhenge av din egen situasjon og dine målsetninger. Før du gjør konkrete disposisjoner, bør du tenke igjennom om dette er egnet eller hensiktsmessig for deg, og vi oppfordrer deg uansett til å konsultere din personlige rådgiver/advokat. Informasjonen er basert på kilder som Nordea Private Banking anser som pålitelige, men det innhentes ingen garantier om nøyaktigheten eller fullstendigheten av opplysningene. Nordea Private Banking og selskapene i Nordea-konsernet eller undertegnede påtar seg ikke ansvar for tap som måtte oppstå på grunn av bruk av denne informasjonen.